

tutos in proprietate. Hilliger. in Donell. lib. 10, c. 23, lit. C. Bruneman. in Pand. lib. 7, tit. 1, in l. 33, n. 2 et 3. Major difficultas est in § 4. l. 2, supr. citatæ, ubi dicitur *non solum quod jam pervenit, sed et quod quandoque pervenerit restituendum esse*, quod tamen intelligendum est de iis rebus, ad quas jam actu jus erat hæredi quæsitum. Cæterum in dubium revocari nequit, quin venditor hæreditatis, licet hæreditaria bona non possideat, adhuc non sit hæres. Porro jus accrescendi non aliis legitur concessum præterquam cohæredibus, non ratione rerum hæreditariarum, sed ratione qualitatis hæreditariæ. Hinc venditor hæreditatis per hoc nequit evitare actionem, quam contra ipsum excitare valent Creditores hæreditarii; lib. 2 Cod. de Hæred. vel act. vendit. « Ratio juris ostulat, ut Creditoribus, et Legatariis, seu Fideicommissariis te convenire volentibus, tu respondeas, et cum eo, cui hæreditatem vendidisti tu experiaris suo ordine. Nam ut satis tibi detur sero desideras, quoniam eo tempore, quo vendebatur hæreditas, hoc non est comprehensum. Quamvis enim ea lege emerit ut Creditoribus Hæreditariis satisfaciatur, excipere tamen actiones hæreditarias invitus cogi non potest. » Voet. l. c. n. 6.

(38. Sed si hæres hæreditatem vendendo non desinit esse hæres, si jus accrescendi cohæredibus tantum conceditur, inde fit, quod emptor etsi loco hæredis habeatur, non tamen sit hæres, nec perfruatur jure accrescendi solis hæredibus concessio. Plura in hujus opinionis confirmationem afferunt omnino consulendi. Vinn. loc. cit. et Zoes. in Pandect. lib. 30, de Legat. et fideic. c. 3, de Jur. accresc. a n. 59 usque ad num. 63, qui mirissime contrariam refellunt opinionem, contrariisque rationibus respondent. His omnibus accedit quod venditio hæreditatis inter contractus numeratur. Age vero ubi nam in jure sancitum legitur jus accrescendi in contractibus locum habere? Nullibi sane, nisi expresse de eo cautum fuerit, quo pacto opus non esset, ubi lege induceretur, et tunc conventio veluti lex contractus servanda est, ut ipse testatur Duaren. de Jur. accresc. lib. 1, cap. 15, tom. 4. Notandum denique quod in Donationibus inter vivos, cum istæ contractibus æquiparentur nullum datur accrescendi jus, ut firmat ipse Duaren. loc. cit. cap. 16, pag. 108. Perez in Cod. lib. 6, tit. 51, nu. 8. Tulden. ibid. num. 6. Corvin. pariter in Cod. lib. 6, tit. 51, p. 480, coll. 2.

(39. Sicuti vero multa a venditore sunt emptori præstanda, ita æquum est, ut nonnulla ab emptore venditori præstentur. Hinc emptor tenetur venditorem defendere contra Creditores hæreditarios, leg. 28, ff. de Donat. Quod si venditor, vel ante, vel post hæreditatis venditionem in hæreditatem sumptus fecerit, hæreditaria solverit debita vel id omne ab emptore per actionem ex stipulatu, vel ex vendito repetere potest. Ex his sequitur, ut recuperet si quid vectigalium, aut tributorum nomine solverit; l. 2, § 16, ff. de

Hæred. vel act. vendit. Si quid in tunus defuncti erogaverit, cum hæc hæreditaria quoque impensa dicatur, d. l. 2, § 17. Quid vero si inter plures cohæredes venditor solus omnia onera hæreditaria solverit, nec cohæredum portiones ab ipsis repetere valeat ob inopiam? Hoc quoque casu ea ab emptore repetere posse, si modo per Judicis sententiam ad solvendum damnatus sit, statuit text. in l. 18 ff. eod. Servitutes insuper, quæ ante aditionem Venditori debebantur, sed per actionum confusionem sublata fuerunt ab emptore rursus præstandæ sunt, d. l. 2, § penult. leg. 9, ff. Commun. præd. tam urban. quam rusticæ.

(40. Hæc de hæreditate vendita a privato, sed non idem dicendum de hæreditate vendita a fisco. Fiscalis enim hæreditatis emptor non modo contra hæreditarios debitores actionem instituere debet, sed ab hæreditariis creditoribus conventus vel conveniendus eorum actiones in universum suscipere tenetur, quin fiscum venditorem iisdem respondere compellere valeat; l. 41 ff. de Jure fisc. leg. 1. Cod. de Hæred. vel act. vendit. Quolibet vero evictionis periculo tutus est, cum ementes a fisco statim securi sint, et quisquis ad se hæreditatem venditam pertinere contendens fiscum ipsum vendentem convenire cogitur § ult. inst. de Usucap. l. 1 et l. 2 Cod. de Quadrien. præscript. Voet. in Pandect. lib. 18, tit. 4, num. 8. Plura superessent dicenda de actionum venditione, sed ne diutius in hac quæstione immoremur consulat Lector Voet. loc. cit. a n. 2 ad fin.; Duaren. oper. tom. 3, pag. 535, et plur. seq. in tit. de Hæred. vel act. vendit. per tot.

ADDITIONES EX ALIENA MANU.

(41. Si plures instituti sint hæredes, secundum jus Romanum solemniter fit distributio hæreditatis in duodecim uncias. Ita enim jurisconsultus l. 50, § 2, ff. de Hæred. Institut. « Hæreditas (ait) plerumque dividitur in duodecim uncias, quæ assis appellatione continentur. Habent autem et hæ partes propria nomina ab uncia, usque ad assem, puta hæc: Sextans, quadrans, triens, quiscunx, semin, septunx, bes, dodrans, dextans, deunx, as. »

(42. Quod si minus distribuit Testator, potestate juris in hoc revolvitur: utputa si duos hæredes ex quadrante scripserit, nam hæreditas ejus residua accedit, ut scripti ex semissibus videantur, l. 13, § 2, ff. dict. tit. de Hæred. instituend. Pariter si hæredes scripti sint alter ex quadrante, alter ex semisse, quadrans adhuc superest, qui pro partibus hæreditariis ipsi accrescit; dict. l. 13, § 3, ff. dict. tit. de Hæred. instit. Quod si duodecim uncias excesserit in divisione, æque pro rata decrescit; dict. lib. 13, § 4, ff. dict. tit. de Hæred. instit.

(43. Fluunt ex hac solemniter distributione, et aliæ plures decisiones in lib. 14 ff. dict. tit. de Hæred. instit. relatæ, de quibus a laborandum sit hodie dubitari vel ex hoc potest, quod naturales constituuntur portiones pro lubitu Testatoris, ac propterea si

adscriptæ sint omnibus partes suæ, recurrere minime oporteat ad solemnem partium distributionem, sed dividenda sit hæreditas in tot partes, quot assignavit Testator. De cætero si non omnibus partes sint adscriptæ, recurri et nunc debet ad solemnem distri-

HÆRES.

SUMMARIUM.

1. Hæres unde dictus, et quis sit. — 2. Hæres alius est ab intestato, et alius ex Testamento, et quis sit uterque. — 3. Hæres ex Testamento alius est universalis, et alius particularis, et quis sit uterque. — 4. Hæres ex Testamento rursus alius est necessarius, et alius non necessarius, seu voluntarius, et quis sit uterque. — 5. Hæres insuper alius est suus, et alius non suus, et quis sit uterque. — 6. Hæres potest esse omnis, qui non prohibetur. — 7. Hæres potest esse omnis, qui non prohibetur. — 8. Fratres Minores de Observantia, Reformati, et Capucini nequeunt institui hæredes. — 9. Particulares Professi Societatis Jesu, et Coadjutores vota formata habentes nequeunt esse hæredes; sicut nec etiam possunt Collegia, et domus ejusdem Societatis ratione alicujus talis Professi, aut vota formata habentis, quamvis possint sine contemplatione suorum Professorum. — 10. Alii Ordines omnes, eorumque Professores etiam Mendicantes, quibus permissum est bona stabilia in communi possidere, possunt esse hæredes, sive ex Testamento, sive ab intestato. — 11. Monasterium ratione sui Monachi hæreditatem delatam adire potest ipso Religioso ignaro, et invito, vel ante aditionem mortuo, Religiosus vero etiam adire nequit absque Prelati, vel Monasterii mandato. — 12. Religiosus ad Episcopatum translatus, quamvis fuerit Ordinis Mendicantium, et etiam Ordinis Minorum, est capax hæreditariæ successione, ita tamen, ut honorum sola administratio ipsi acquiratur; dominium vero ecclesiæ cui præest. — 13. Assignatur ordo succedendi ab intestato. — 14. Hæredibus descendentes, nulla interveniente legitima causa exheredationis, debetur semper Legitima, quæ est Triens, si non sint plures, quam quatuor: et Semis, si sint plures, quam quatuor: in quo numero computandi sunt etiam ii, qui hæreditati renunciarunt; non tamen, qui legitime sunt exheredati. — 15. In defectu descendentes Legitima ascendentes est Triens. — 16. Legitima debet relinqui sive descendentes, sive ascendentes hæredibus sine ullo onere, aut gravamine. — 17. Si alicui descendenti, aut ascendenti relinquitur pro Legitima minor portio quam supra assignata, competit ei actio duratura ad 50 annos ad petendum complementum legitime. — 18. Si vero sine justa exheredandi causa non solum minor portio, sed nulla relinquitur pro Legitima, Testamentum est ipso jure nullum, quoad alterius hæredis institutionem, non item quoad Legata, commissa, et alia, et præterito hæredi competit actio 50 annorum ad testamentum nullum dicendum. — 19. Si autem legitima causa exheredationis sit Testamento inserta, sed ab hærede instituto probari non possit, tunc competit hæredi querela inofficiosi Testamenti per quam evacuabit Testamentum quoad hæredis extranei institutionem, sed necessario absolvenda intra quinquennium. — 20. Pater, quamvis non teneatur instituere hæredes filios naturales, si tamen filii legitimis careat, potest eos instituere, et eis quomodolibet sua bona relinquere, dummodo Parentes, si supersint, Legitima non priventur. — 21. Si autem Filios legitimis habeat, non potest Pater relinquere filiiis naturalibus plusquam unam hæreditatis unciam. — 22. Matri tamen filii naturales succedunt cum legitimis, tam ex testamento, quam ab intestato, ubi Jus commune observatur. — 23. Filii vero spurii succedere non possunt nec patri, nec matri, neque per Testamentum, neque ab intestato, neque per sub-

stitutionem. Licet possint in defectu hæredum necessariorum institui hæredes ab Avo. — 24. Tenentur tamen parentes alere ipsos spurios. — 25. Hæredes patris habent eandem obligationem alicui spurium, si pater non providerit. Item ascendentes paterni, si pater, aut hæredes deficient. — 26. Hæres semel non potest desinere esse hæres. — 27. Limitatur tamen conclusio ex causa superveniente, cum tunc possit desinere esse hæres. — 28. Hæres hæredis reputatur etiam hæres primi Defuncti. — 29. Dicitio Hæres comprehendit tam masculos, quam feminas in materia indifferenti, secus in materia differenti, et ubi constat de contraria mente statuentium. — 30. Hæres Tutoris tenetur de neglectis et ad usuras pupillares. — 31. Hæres uxoris tenetur alere Maritum inopem. Prout tenetur præstare evictionem Viro, cui bona Fideicommissi in Dotem constituta sunt, quando evictio fuit promissa. — 32. Deficiente hærede scripto ante Testatorem, hæreditas devolvitur hæredi ab intestato. — 33. Hæredis voluntas servanda est circa funera Defuncti. — 34. Hæredes Defunctorum pro illis ad sepulturam associandis numerum ceræ sibi benevisum, quolibet contrario prætextu per Parochum deducto non obstante, subministrare valent. — 35. Hæredes defunctorum possunt vocare numerum Religiosorum sibi benevisum in deferendis cadaveribus ad Ecclesias. — 36. Afferitur pro hoc Decretum in Alexandrina, et novissima dispositio Benedicti XIII, ac ulterius Decretum in Albinganensi, non obstante Synodo Provinciali, ac concordia. — 37. Hæres ab intestato tenetur solvere legatum pium relictum in testamento profano nullo. — 38. Hæres detrahit Trebellianicam contra Ecclesiam mediante substitutione, data cautione restituendi eam, si substitutio purificabitur pro Ecclesia. — 39. Hæres ex Testamento per lapsum triginta annorum præscribit contra Legatarios vel Cohæredem. — 40. Hæres personæ excommunicatæ præstet cautionem de satisfaciendo parti antequam excommunicatus Defunctus absolvatur. — 41. Successio in hæreditate bonorum omnium Sacerdotis mortui absque hærede spectat ad Episcopum, non ad Cameram Ducalem, ad effectum disponendi juxta regulas Canonicas. — 42. Hæres institutus sub conditione ne mulierem inhonestam in uxorem ducat, hæreditatem amittit, si idem præceptum non servat. — 43. Hæredem qui vult facere Ecclesiam, consanguineis exheredatis, alium querat quam Augustinum, imo Deo propitio neminem inveniet. — 44. Hæredes, alique executores post hæreditatem aditam, et inventarium collectum, statim tenentur solvere Legata, et alia exsequi, quæ Defunctus præceperat, nisi justo impedimento excusentur, et ad hoc a Judice cogi possunt. — 45. Hæredes, alique executores tenentur adimplere Defuncti voluntatem intra annum, computandum non a die monitionis factæ per Judicem, et si semel moniti negligunt, perdunt totum id, quod eidem alias ex Testamento competit, sive hæreditas, sive Legatum sit. — 46. Limitatur tamen hæc pena privationis totius hæreditatis in hæredibus necessariis, tam descendentes, quam ascendentes, etc. — 47. Relicta ad pias causas integre solvi debent ab hæredibus, aliisque executoribus infra sex menses a die insinuationis Testamenti numerandos, et assignatur pœna in transgressores. — 48. Si hæredes, alique executores his admoniti ab Episcopo, dispositiones Testatoris ad causas pias adimplere neglexerint, etiam ante annum elapsam privantur omnibus commodis ex Te-

stamento eisdem alias competentibus. — 49. Si autem hæredes negant Legata esse relicta Ecclesie, vel aliis causis, condemnati sunt in duplum. — 50. Si hæredes, alique executores semel admoniti intra annum dispositionem a Testatore factam præsertim circa causas pias adimplere neglexerint, potestas exequendi devolvitur ad Episcopum. — 51. Quod si bis admoniti talem dispositionem adimplere neglexerint, etiam ante annum dicta exequendi potestas ad Episcopum devolvitur. — 52. Imo multi sustinent Episcopum, hærede, vel executore negligente, succedere in facultate exequendi etiam non ad pias causas. — 53. An, et quando hæres possit, vel debeat assignare fundum pro Capellania, et certa Missarum celebratione. — 54. Quantitas Candelæ per

(1. Hæres (cujus nomen derivatur ab *Hero*, quia Veteres *Hæredes pro Dominis appellabant*, § final. *Instit. de Hæred. qualit.*) est qui in universum jus defuncti vel Testamenti, et dispositione Testatoris, vel ab intestato, et dispositione Legis succedit. Est in re communis; et habetur clare ex l. *Hæredem* 59 ff. de *Regul. juris*, ibi: « Hæredem ejusdem potestatis, jurisque esse, cujus fuit Defunctus, constat, » et l. *Hæres* 37 ff. de *Acquir. Hæred.* ibi: « Hæres in omne jus mortui, non tantum singularum rerum Dominium, succedit. »

(2. Hæres alius est ab intestato, et alius ex Testamento, seu institutus. Hæres ab intestato est qui ex dispositione Legis succedit in universum jus illius, qui intestatus decedit, qui nempe, aut omnino Testamentum non fecit, aut non jure fecit, aut id quod fecerat, ruptum, irritumque factum est, aut si ex eo nemo hæres exstiterit, juxta verba Justiniani princ. *Instit. de Hæred. quæ ab intest.* Hujusmodi Hæredes ab intestato sunt proximi consanguinei intestatorum. Hæres ex Testamento, seu institutus, est qui ex speciali dispositione Testatoris in Testamento instituitur ad succedendum in bonis suis. Est in re communis.

(3. Hæres ex Testamento alius est *universalis*, sive ex *Asse*, qui instituitur ad succedendum in omnibus bonis, et juribus Defuncti, et consequenter ad subeunda etiam omnia onera, seu debita realia ipsius. Alius est *particularis* in parte Hæreditatis aliquota v. g. Sextante, Quadrante, Triente, Semisse; vel *particularis* in re aliqua certa, ac determinata, v. g. in tali agro, domo, et hujusmodi, et talis potius Legatarii loco habetur, adeoque jura, onera et debita Defuncti ad eum nihil pertinent, sed ad Hæredem proprie dictum, qui Defuncti personam, tam quoad jura et commoda quam quoad onera, seu debita, repræsentare debet; l. *Quoties*, Cod. de *Hæred. instit.* Si autem solus Hæres particularis etiam in re aliqua certa ac determinata tantum verbis ipsi directis institutus sit, aut alii Hæredes particulares ante Testatorem mortui sint, reliqua etiam Hæreditas illi accrescere debet; l. 1, § *Si ex fundo*, ff. de *Hæred. instit.*

(4. Hæres ex Testamento rursus alius est *necessarius*, et alius *non necessarius*, seu voluntarius. Necessarius dicitur, quem Testator in portione legitima instituere cogitur, nisi justam exhæredandi causam habeat ex

Canonicos gestandæ taxanda est arbitrio hæredum, nec ultra candelam Canonici aliud prætere posse. — 55. An hæredes defunctorum circa cadavera adhibere possint quantitatem cere sibi benevisam, seu potius attendenda, si quæ sit consuetudo. — 56. An presbyteri diætæ Ecclesie valeant prohibere sonum campanarum tam de tempore obitus, quam de lationis cadaveris ad aliam Ecclesiam, et quod emolumentum Sacristiæ ab hæredibus debeatur. — 57 ad 62. Hæredibus licet Parochum duntaxat ad funus vocare, sed si velint alios presbyteros, præferendi sunt presbyteri Ecclesie Parochialis, et receptitiæ in numero ipsis hæredibus benevisis. — 63. 64. Hæredum divisio. — 65 ad 75. Quotuplex sit hæredis institutio. — 74 ad 79. De modo instituendi.

illis quatuordecim assignatis sub verb. *Exhæredatio*, et tales Hæredes necessarii sunt omnes descendentes, et ascendentes legitimi. Hæres non necessarius, seu voluntarius dicitur ille, quem Testator instituere non cogitur, uti sunt omnes tum extranei, tum etiam sanguine vel stirpe conjuncti, sed non in linea recta descendente, vel ascendente, adeoque etiam fratres, et sorores Testatoris defuncti, cujus proinde Testamentum infirmare non possunt, quod præteriti sint, nisi aliquem infamem instituisset; tunc enim ipsis competeret querela inofficiosi Testamenti, nisi et ipsi infames essent, vel de ingratitude erga Testatorem notati; l. *Fratres* 27, Cod. de *inoffic. Testament.*

(5. Hæres insuper alius est *suus*, et alius *non suus*. Hæres *suus* dicitur proximus descendens in potestate Defuncti moris tempore existens, etiam posthumus, ac naturalis legitimatus per Matrimonium; § 2 *Instit. de Hæred. qualit.*, ibi: « Sui autem, et necessarii Hæredes sunt veluti filius, filia, nepos, neptisve ex filio, et deinceps ceteri liberi, qui in potestate morientis modo fuerint. » Ubi etiam Legislator dat rationem, quare ita vocentur, ibi: « Sui quidem Hæredes idem appellantur, quia domestici Hæredes sunt. » Item quia Hæreditatem prius quodammodo jam suam obtinent; l. *In suis* 21 ff. de *liberis et posthumis*. Hæres *non suus* dicitur omnis alius Hæres, sive ab intestato, sive ex Testamento constitutus; et talis Hæreditatis Dominium non acquirit, antequam eam adeat, seu voluntarie acceptet, declarando se Hæredem esse velle: § ult. *Instit. de Hæred. qualit.* Et datur ei anni spatium, postquam sibi Hæreditatem collatam cognovit, ad deliberandum utrumnam adire velit, necne? et interea moriens usque ad finem anni potestatem adeundi ad Hæredes transmittit. Sporer tom. 2, tract. 6, in complem. VII *Præcept. Decal.* cap. 3, sect. 6, num. 116, et alii passim. Et si intra 31 dies a cognita sibi Hæreditate delata inventarium conficere incæperit, et intra alios 60 dies absolverit, non tenetur Defuncti creditoribus debita solvere ultra vires Hæreditatis; leg. ultim. § *Sin autem dubius*, Cod. de *Jure deliberand.* Sporer loc. cit. Layman loc. cit. cap. 6, n. 7.

(6. Hæres potest esse omnis, qui non prohibetur. Communis, ac certa, arg. l. *Non juris* 31 ff. de *Hæred. instit. et princ.* *Instit. eod.* (7. Prohibetur autem de jure institui Hæredes omnes sequentes. Primo, Judæorum

communitas; l. 1 Cod. de *Judæis*. Secundo, Hæretici, eorumque receptores, et defensores. Excepiuntur tamen Lutherani et Calvinistæ, qui saltem in Imperio Romano Hæredes esse possunt vi pacis Monasteriensis. Tertio, Apostatæ a Christiana Fide; l. *Hi qui* 3 Cod. de *Apostatis*. Quarto, qui percutiunt, vel persequuntur Cardinalem; c. *Felicis recordationis* 5, de *Panis* in 6. Quinto, Peregrini, qui jus Civitatis Romanæ ex causa pænæ amiserunt, quales sunt Deportati; l. 1 Cod. de *Hæred. instit.* Secus est de peregrinis sine causa pænæ, seu alienigenis, hi enim quia facere possunt Testamentum, Authent. *Omnes peregrini*, Cod. *Communiam, de Successorib.* etiam Hæredes institui possunt eo quod Testamenti factio activa tanquam nobilior annexam habere soleat passivam. Sexto, damnati ad ultimum supplicium eo quod statim, ac damnantur, evadunt peregrini; leg. *Qui ultimo* 29 ff. de *Panis* 8, et *Servi pænæ* l. 3 ff. de *His quæ pro non script. habentur*. Septimo, liberi rebellium, et perduellium; l. *Quisquis* 5, § 1 Cod. ad Leg. Jul. Majest. Octavo, Spurius ex damnato coitu nati; Authent. *Ex complexu*, Cod. de *Incestuos. nupt.* et Authent. *Licet*, Cod. de *Naturalib. liber.* Nono, ex Testamento, vel ab intestato Hæres esse nequit, qui occidit Testatorem, l. 7, § penult. ff. de *Bonis damnatorum*, et l. 15, § final. ff. et Cod. S. C. Siliano. Decimo, nihil capit ex Testamento, qui manifestissime comprobatus est id egisse, ut per negligentiam, vel culpam suam, illa Persona, a qua Hæres institutus est, moreretur; leg. *Indignum* 3 ff. de *His quæ ut indignis*. Undecimo, institui Hæredes non possunt omnes illi qui ob delictum Testamentum facere non possunt; de quibus suo loco sub verb. *Testamentum*.

(8. Duodecimo, vi suæ Regulæ et altissimæ paupertatis Hæredes institui prohibentur Fratres Minores de Observantia, Reformati, et Capuccini. Clement. *Exivi*, § *Quia igitur*, de *Verb. signific.* et expresse Concil. Trid. sess. 25, cap. 3, de *Regular.* (9. Tertiodecimo, non solum particulares Professi, et Coadjutores vota formata habentes, sed nec etiam Collegia et Domus Societatis Jesu, ratione alicujus talis Professi, aut vota formata habentis possunt succedere in hæreditatem, vel esse hæredes, sive ex Testamento, sive ab intestato; part. 6, *Constit.* cap. 2, § 12, ibi: « Non solum particulares Professi, et Coadjutores formati Hæreditariæ successione non erunt capaces; verum nec Domus, nec Ecclesia, nec Collegia eorum ratione; sic enim omnibus litibus, ac controversiis præcis, Charitas cum omnibus ad Dei gloriam melius conservabitur. » Sic Sanchez lib. 7, cap. 27, num. 16, 24. Layman. lib. 3 de *Justitia*, tract. 5, cap. 5, nu. 3. Molina tom. 1, tractat. 2, disp. 139, vers. *Tam professi*, juncta disp. sequent. Possunt tamen Societatis Jesu Collegia, et Domus Hæreditates accipere, dummodo non deferatur contemplatione suorum Professorum; part. 6, *Const.* cap. 2, § 5, et docet Sanchez lib. 7, c. 27, n. 15. Molina tom. 1, tract. 2, qu. 195, verb. *Regula*, Layman. loc. cit. sub num. 4.

(10. Alii Ordines omnes, eorumque Professores, etiam Mendicantes, quibus permisum est bona stabilia in communi possidere, possunt esse Hæredes sive ex Testamento, sive ab intestato; l. ultim. § *Hoc etiam*, Cod. de *Episcop. et Cleric.* Et ratio est, quia licet Religiosi per votum solemne paupertatis privati sint omni jure et proprietate per se, et pro se in particulari, manent tamen capaces jurium, quatenus sunt membra Communitatis capacis ejusmodi jurium in communi, atque adeo Hæredes esse possunt sive ex Testamento, sive ab intestato; cum hoc tamen, quod ratione suæ Professionis emissæ omnia eorum bona ac jura (excepta portione legitima Hæredibus necessariis sive descendentibus, sive ascendentibus debita) in Monasterium transeunt ipso facto absque alia apprehensione, quia transeunt accessorie ad ipsam personam transeuntem in Monasterium, Authent. de *Monachis*, § *Illud quoque*, ibi: « Ingredientem namque simul sequuntur omnino res; » Authent. *Si qua mulier*, de *SS. Ecclesiis*; l. ult. § *Hujus autem*, Cod. de *Episcop. et Cleric.* cap. *Abbatibus* 16, caus. 18, quæst. 2. (11. Hinc Monasterium ratione sui Monachi Hæreditatem delatam adire potest etiam ipso Religioso ignaro, et invito, vel ante additionem mortuo; Religiosus vero eam adire nequit absque Prælati, vel Monasterii mandato: quia Religiosus professor propter paupertatis votum est incapax sibi acquirendi, sed omnia ejus bona, et jura ex Hæreditate, legato, donatione, industria, vel quovis alio titulo acquisita ad Monasterium transeunt; quidquid enim acquirit Monachus, acquirit Monasterio; c. *Statut.* 1, caus. 18, qu. 1, cap. *Abbatibus*, 6, Caus. 18, q. 2, cap. *Quia ingredientibus* 7, caus. 19, q. 3, cap. *In præsentia* 8, de *Probationib.* et sic contra Legistas docet communis Theologorum, et Canonistarum, quos citant, et sequuntur Rodrig. tom. 2, qq. *Regular.* q. 77, art. 1. Sanch. lib. 7, *Moral.* cap. 12, quæst. ult. Molina tom. 1, tract. 2, disp. 140. Covarruv. c. 1 de *Testament.*, n. 1. Layman loc. cit. n. 7. (12. Religiosus ad Episcopatum translatus, quamvis fuerit Ordinis Mendicantium, et etiam Ordinis Minorum, est capax Hæreditariæ successione, ita tamen, ut bonorum sola administratio ipsi acquiratur, Dominium vero Ecclesie cui præest; Rota in Urgellen. Hæreditatis 24 Maii 1619, par. 4. recent. tom. 2, dec. 115, n. 22. Bartol. in tract. Minorum lib. 4, dist. 3, cap. 3, cum aliis allegatis arg. cap. *Statutum* 1, caus. 18, quæst. 1. Vide verb. *Episcopus*, art. 7, n. 11, 12, 13 et sequent.

(13. Hæredes ab intestato succedunt sequenti ordine. Primo, ante omnes legitimi liberi, tum mares, tum feminae domini capaces, æqualibus portionibus, in quorum mortuorum locum succedunt nepotes in stirpem, non in capita, *Novella Justiniani* 118, collat. 9, c. 1. Secundo, deficientibus liberis, ac nepotibus descendentibus, succedunt pater, et mater Defuncti, si superstites sint; si vero superstites non sint, in locum Patris succedunt avus, et avia paterna, et in locum

matris avus, et avia materna; Authent. *de Hæred. ab intestato*. Tertio, deficientibus tam descendantibus, quam ascendentibus, succedunt fratres et sorores Defuncti ex utraque parte conjuncti æquis portionibus, exclusis iis, qui ex solo patre, vel sola matre conjuncti sunt, atque in illorum mortuorum locum etiam succedunt nepotes; Auth. *Itaque*, Cod. Communia, *de Successionibus*. Quarto, deficientibus fratribus, et sororibus ex utraque parte conjunctis, ac eorum filiis, succedunt fratres, ac sorores ex una tantum parte conjuncti respective ad bona profecta, ut qui ex parte patris conjuncti sunt, succedant in bonis a patre profectis, et qui ex parte matris conjuncti sunt, succedunt in bonis a matre provenientius, in reliquis communibus bonis æqualiter omnes, ut docet Glossa communiter recepta in cit. Auth. *Itaque*, Cod. Communia, *de Successionibus*. Quinto, deficientibus omnibus fratribus, et sororibus, eorumque filiis, succedunt propinquiores collaterales usque ad decimum gradum, civili computatione facta æquali divisione in capita, nulla habita ratione, utrum ex utraque, vel ex una tantum parte conjuncti sint, dummodo in eodem gradu vicinitatis conjuncti sint; Auth. *de Hæredib. ab intestato* c. 3, et Authent. *post fratres*, Cod. *de Legitimis Hæredibus*. Sexto, deficientibus etiam Hæredibus collateralibus usque ad decimum gradum, succedit conjux Defuncti, nisi inter eos fuerit divorcium; l. unic. ff. et C. *Unde vir et uxor*. Septimo denique, si ab intestato decedentis, neque consanguineus ullus, neque uxor exstet, succedit Fiscus in omnibus bonis. Laici quidem ab intestato defuncti, Fiscus sæcularis, clerici vero sic ab intestato defuncti Fiscus Ecclesiasticus; l. *Vacantia* 4, Cod. *de Bonis vacantibus*, et cit. l. unic. Cod. *Unde vir et uxor*. Vide tamen verb. *Successio ab intestato*, ubi fusius de omnibus.

(14. Hæredibus descendantibus, scilicet filiis, ac in illorum defectu nepotibus, si non adsit aliqua justa causa ex illis quatuordecim assignatis sub verb. *Exhereditatio*, eos exheredandi, debetur semper legitima portio, quæ est Triens Hæreditatis, si non sint plures liberi quam quatuor; et semis, si sint plures quam quatuor; Authent. *de Triente, et Semisse*; Authent. *Novissima*, Cod. *de inofficios. Testament.* In supradicto descendantium numero computandi sunt etiam, qui Hæreditati renunciarunt, non tamen qui legitime sunt exhereditati, aut ob Religionis Professionem incapaces facti sunt: Cum hoc tamen discrimine, quod liberi immediati eorumque nepotes singulares de illa portione legitima participant in capita; nepotes autem unius plures, tanquam unius patris personam repræsentantes, etiam unius tantum portionem participant in stirpem; Instit. *de Hæredibus ab intestato*, § *Cum filius*. Unde dantur communiter sequentes versus:

Quatuor, aut infra dant natis Jura Trientem;
Semissem vero dant natis quinque vel ultra.

(15. In defectu autem descendantium, legitima portio ascendentium est semper *Triens*

Hæreditatis, immediate debita parenti utrique, vel uni superstite, et neutro superstite in locum patris succedunt avus, vel avia paterna, et in locum matris avus, vel avia materna; Authent. *de Hæred. ab intestato*. (16. Talis autem legitima portio debet relinqui omnibus supradictis Hæredibus sine ullo onere, aut gravamine; alioquin apposita onera, et gravamina habentur pro non appositis; l. *Quoniam*, Cod. *de Inoffic. Testament.*

(17. Quod si alicui descendanti, aut ascendenti relinquatur pro legitima minor portio quam supra assignata, competit ei actio ad petendum complementum Legitimæ, quæ actio durat ei usque ad 30 annos; l. *Omnimode*, Cod. eod. et Authent. *Et cum de appellat. cognoscitur*, § *Hæc autem disposuimus*, et sic ex communi sententia Gomez 1 resolut. c. 11, n. 23. Molina disp. 177. Layman loc. cit. num. 11. (18. Si vero sine justa exheredandi causa non solum minor portio, quam assignata, sed nulla relinquatur pro Legitima, Testamentum ipso jure est nullum, quoad extranei Hæredis institutionem (non item quoad Legata, Commissa, et alia) Authent. *Ex causa*, Cod. *de Liberis præteritis*; et præterito Hæredi competit actio triginta annorum ad Testamentum nullum dicendum; Glossa communiter recepta in l. *Licet*, verb. *Longe*, Cod. *de Jure deliberandi*. (19. Quod si autem legitima causa exheredationis sit Testamento inserta, sed ab Hærede instituto probari non possit, tunc competit Hæredi necessario querela inofficiosi Testamenti, per quam evacuetur Testamentum quoad Hæredis extranei institutionem, sed necessario absolvenda intra quinquennium; l. *Si quis filium* 34, leg. *Scimus* 36, Cod. *de Inoffic. Testam.* et ex communi docet Jul. Clarus q. 40, num. 5.

(20. Pater, quamvis non teneatur instituere Hæredes filios naturales, si tamen filiis legitimis careat, potest eos instituere, et eis quomodolibet sua bona relinquere, dummodo parentes, si supersint, legitima portione non priventur; Auth. *Licet*; Cod. *de Naturalibus liberis*. (21. Si autem filios legitimis habeat, non potest pater relinquere Filiis naturalibus plusquam unam Hæreditatis unciam, seu duodecimam partem; Authent. *Quibus modis naturales efficiantur sui: et cit.* Authent. *Licet*; Cod. *de Naturalibus liberis*.

(22. At vero matri filii naturales succedunt cum legitimis tam ex Testamento quam ab intestato, ubi jus commune observatur; leg. 5. *Si qua Illustris*, Cod. *ad S. C. Orficianum*. (23. Filii vero spurii ex damnato coitu nati succedere non possunt nec patri, nec matri, neque per Testamentum, neque ab intestato, neque per substitutionem; l. *Si quis incesti*, Cod. *de Incestis nuptiis*, leg. 1 Cod. *de Naturalibus liberis*, Novella 74, c. 4 et 6. Licet possit spurius in defectu Hæredum necessariorum institui Hæres ab avo, licet sit natus ex filio spurio ejusdem avi, quia ille, qui instituitur, non est Filius spurius Testatoris, sed nepos, et cit. Leges loquuntur solum de spuriiis filiis, et non de nepotibus; et a fortiori possit institui ab avo filius legitimus,

vel naturalis filii spurii, quia ille nepos non est spurius; Lugo *de Justit. et jure disp.* 2, n. 116, cum Sanchez, et Vasquez ibi citatis; et plures alii. (24. Tenentur tamen parentes alere ipsos filios spurios; cap. *Cum haberet* 8, *de eo, qui duxit in Matrimonium, quam poluerat adulterio*, ibi in fine: «Sollicitudini tamen tuæ interest, ut uterque parentum liberis suis, secundum quod eis suppetunt facultates,» *Necessaria subministret*; vid. verb. *Filius* a n. 126. (25. Hæredes patris habent eandem obligationem alendi spurium, si Pater non providerit; Lugo *de Justit. et jur.* d. 24, num. 125. La Croix lib. 3, part. 2, num. 1167, et alii. Item ascendentes paterni, si pater, aut Hæredes deficient; Lugo loc. cit. n. 136. La Croix loc. cit. n. 1167.

(26. Hæres semel non potest desinere esse Hæres; Rota part. 4, tom. 2, dec. 466, num. 3 et 6, part. 5, tom. 2, dec. 486, part. 12, dec. 322, num. 22. (27. Limita tamen ex causa superveniente, cum tunc possit desinere esse Hæres; Rota part. 2, dec. 75, n. 11. (28. Hæres Hæredis reputatur etiam Hæres primi Defuncti; Rota part. 9, tom. 1, dec. 301, part. 14, dec. 227, num. 2. (29. Dicitio *Hæres* comprehendit tam masculos, quam feminas in materia indifferenti; Rota part. 9, tom. 2, dec. 383, num. 16. Secus autem in materia differenti, et ubi constat de contraria mente statuentium, quo casu restringitur ad solos masculos, ib. num. 17. (30. Hæres Tutoris tenetur de neglectis, et ad usuras pupillares, Rota part. 11, dec. 69, n. 3. (31. Hæres uxoris tenetur alere maritum inopem; Rota part. 18, tom. 1, dec. 30, num. 1. Prout tenetur præstare evictionem viro, cui bona Fideicommissa in dotem constituta sunt, quando evictio fuit promissa; Rota part. 18, tom. 2, dec. 606, n. 4. (32. Deficiente Hærede scripto ante Testatorem, Hæreditas devolvitur Hæredi ab intestato; Rota part. 11, dec. 84, num. 1.

(33. Hæredis voluntas servanda est circa funera defuncti; Sac. Congr. Rit. in Ferrar. canonic. resol. lib. 2, tit. 8, num. 26. (34. Hæredes Defunctorum pro illis ad sepulturam associandis numerum ceræ sibi benevisum, quolibet contrario prætextu per Parochum deducto non obstante, ministrare valent; Sac. Congr. Episcop. et Regul. in Cassanen. 3 Maii 1617, penes Aldan. loc. cit. num. 27. (35. Hæredes Defunctorum possunt vocare numerum Religiosorum sibi benevisum in deferendis cadaveribus ad Ecclesias; Sac. Congr. Rit. in Camerinen. 21 Nov. 1627, penes Barbosam in summa Apostolicæ dec. verb. *Hæres*, num. 3, et eadem Sac. Congr. sub die 14 Jan. 1649. Electio, et numerus Religiosorum pro associandis cadaveribus, ad libitum Hæredum Defunctorum spectat, et pertinet, et ita ubique servatur, prout antea Congr. Rit. decrevit 14 Januarii 1649. Sic Sac. Congr. Conc. 30 April. 1660. Item eadem Sac. Congr. Concil. in Papiens. 27 Decem. b. 1667, decrevit ut sequitur: «Non sunt a Parochis cogendi, et compellendi Defunctorum Hæredes, ut si duodecim v. g.

Fratres vocent ad associandum Cadaver totidem omnino pares numero Clericos seculares vocare debeant;» et sic sæpe sepultum Sac. Cong. Rit., tum Sac. Congr. Conc., tum Sac. Congregat. Episcop. et Regul. et signanter in Alexandrina 10 Sept. 1688, ut sequitur.

Eminentissimi, e Reverendissimi Signori.

(36. «Il Guardiano de' Minori Osservanti del Convento di S. Bernardino nella Città d' Alessandria umilissimo Oratore dell'EE. VV. riverentemente espone, che essendo morto in detta Città il quond. Giovanni Vitali, ed dovendosi seppellire nella Chiesa del l'Oratore, e perciò invitati tutti i suoi Religiosi ad accompagnare il Cadavere, pretesero li Signori Canonici della Cattedrale impedire il trasporto di quello, asserendo doversi chiamare a tal accompagnamento in egual numero i Sacerdoti Secolari, e Regolari; ma perchè Monsignor Vesovo, attese le buone ragioni dell'Oratore decretò a suo favore, li Canonici fecero protesta di non esser con quell'atto pregiudicati. Ricorre pertanto esso Guardiano alla retta giustizia delle EE. VV. supplicandole, che come altre volte, e da cotesta Sac. Congregazione, e da quelle del Concilio, e de' Riti, è stato determinato, che sia in arbitrio degli Eredi del Defunto chiamare i Religiosi, e Preti secolari in qual numero più gli piaccia degli uni, e degli altri, così vogliano degnarsi determinare ancora nel presente caso, che, ec.

«Sacra Congreg. Eminentissimorum, et Reverendissimorum S. R. E. Cardinalium negotiis, et consultationibus Episcoporum, et Regularium præposita, attentis narratis, censuit Oratori dandam esse declarationem alias editam, nempe esse ad libitum disponentium, seu ipsorum hæredum convocationem Cleri, et Fratrum, quos ipsi maluerint. «Romæ, 10 Septemb. 1688.

«G. CARD. CARPINEUS
B. Panciaticus Secret.»

Et hoc Decretum reperitur Authenticum in Archivio hujus Conventus S. Bernardini Alexandriæ. Et idem statuit Alexander VII. Constitut. incip. *Alias* apud Theatr. Regular. verb. *Sepultura*. Et sic novissime etiam Bened. XIII. Constit. incip. *Pretiosus*, § 70, ibi: «Volentes numerum Fratrum associare debentium fore libere determinandum per hæredes defuncti, nullo habito respectu ad numerum Clericorum sæcularium.» Et idem jam decreverat Sac. Congr. Episcop. et Regularium in Albinganen. non obstante Synodo Provinciali, ac concordia, et affertur Decretum ad litteram.

Eminentissimi, e Reverendissimi Signori,

«Il Priore, e Frati del Convento di S. Agostino della Terra della Pieve, Diocesi d' Albenga, riverenti esponono all'EE. VV. come per la morte del già Pietro Gherardi, che si aveva eletta la sepultura nella Chiesa degli Oratori, l'Arciprete Curato di quella Collegiata pretese di non voler andare a levare quel Cadavere, che era nella sua Parroc-